

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

As aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.
Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben: 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petty sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)
Telefon-szám: 161.

Meghívó.

Az aradvárosi szabadelvű párt vasárnap, fclyo hó 8-án délelőtt fél 12 órakor a Krispin-féle teremben

közgyűlést tart,

melynek tárgysorozata a következő:

1. Elnöki előterjesztés.
 2. A szervezeti szabályzat előterjesztése.
 3. Az üresedésben lévő elnöki állás betöltése.
 4. Indítványok.
- A párt igen tisztelt tagjait felkérjük, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Arad, 1896. november 4.

Az aradvárosi szabadelvű párt elnöksége.

Búcsúztató.

Arad, november 4.

*) Tegnap délben zárult be az ezredéves országos kiállítás és vele együtt befejeződtek mindazon ténykedések, melyek a millennáris emlékünnap fényének és jelentőségének emelését célozták. E momentumok legfényesebbike kétségtelenül a kiállítás volt. Nemzeti nagyságunkat mintegy varázstükörben láttuk ő benne föl-tüntetve és fájó szívvel gondolunk rá, hogy a mit annyi buzgalom- és önérettel emel-

tünk, s amire méltán oly büszkék voltunk, most darabról-darabra lehordassék, és emléke a multnak adassék. A hatalmas épületek nagy része rommá leszen, le dőlnek a karcsu tornyok, csillogó kupolák, helyüket felveri a gyom s a hathónapos fejedelmi pompának csak töredékes maradványai fognak beszélni elmúlt ragyogásról, örök mulandóságról.

A mulandóság lehangelő érzete azonban csak pillanatokra lesz urrá felettünk, midőn még egy bucsupillantást vetünk a ligeti tündérváros pusztulásnak szánt palota soraira. Az a nemzeti dicsőség, melyet ez a szépséges kiállítás képviselt, nem mulik el, az az erkölcsi töke, amely a hazafiak örömteljes öntudatában és a külföld őszinte elismerésében itt összehalmozódott, nem efemer hatású, hanem örök időkre szóló. Nyomai fenn fognak maradni benső életünkben, fejlődésünkben, és a külfölddel való érintkezésünkben. A benne rejlő energia, az erőátvite törvényei szerint, érvényesülni fog szellemi erkölcsi és anyagi téren egyaránt. Udvös hatása ma még megmérhetetlen és kiszámíthatatlan.

Ma csak azt állapíthatjuk meg minden nemzeti elfogultságtól menten, a bámuló külföld itéletére hivatkozva, hogy az ezredéves kiállítás sikere olyan tökéletes volt, amilyen emberi alkotásé egyáltalán lehet. Epen azért lehetetlen kitérni ama kötelesség elől, hogy mindazokról, kik e kiállítás sikeréhez valóban önfeláldozó munkásságukkal, nagyszabású szerencsés koncepcziókkal hozzájárultak, az elismerés meleg hangján meg ne emlékezzünk.

Szinte emberfölöttinek mondhatnók a sikert, ha tekintetbe vesszük, hogy milyen hibetetlenül rövid idő alatt hozták létre ezt az impozáns művet, amelynek sikerében csaknem a megnyitásig mindenki kételkedett.

Jól tudjuk, hányféle változás következett be, a boldog emlékezetű Baros Gábor halálától kezdve, a kiállítási ügyek intézésében. Az egyházpolitikai reformkorszak válságai nem csak az országos érdeklődést terelték el a nagy vállalatától, hanem a kormány akció képességét is megbénították, bár tagadhatatlan, hogy Lukács Béla volt miniszter, ki visszalépett, mielőtt az ez irányban reá várakozó feladatot keresztül vihette volna, nagy érdemeket szerzett a mű előkészítésében. De nem csak a kormány, hanem a kiállítás rendezésének vezetői is gyors egymásutánban változtak még a megnyitás előtti év folyamán is, úgy hogy a végleges vezetőségnek ugyszólván fejletlen, kezdetleges állapotban kellett átvenni az ügyeket. Mennyi kételkedés, aggodalom és fejcsoválás kísérte az építés lázas munkáját. Csak ezeket tudva méltányolhatjuk eléggé a kiállítás tüneményes sikerét és csak ezeket tudva, alkalmazhatunk igazságos mértéket a kiállítás körül buzgólkodó férfiak érdemeinek méltatásában.

Es mikor már minden készen volt, mikor már be volt fejezve a nagy mű, mikor a kiállítás már át volt adva a bámuló közönségnek, akkor új, nemkevesbbé fárasztó, ugyancsak sok buzgóságot, körültekintést, lelkiismeretességet követelő

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A sánta angyal.

— Gattulle Mendestől —

Egy reggel, hogy a kertben sétált az enyhe napon, a király fia valami gyémántos, ezüstös csillogású tárgyat talált, mely szelíden rezgett, mint a hárfa, melyről most vette le a zenész ujjait. Ha kisebb lett volna ez a könnyű tárgy, melyen a hajnal könnyei gyöngyöztek, valami galambszárnynak lehetett volna mondani, melyet a kánya karma tépett ki s ejtett le: de ilyen nagy, kis-sé azur színnel, bizonyára most végig szállt a paradicsomon, a vakok hegyén, angyal-szárnynak kellett lenni; nem is lehetett ebben kétkedni.

A királyfit ennek láttára mély szomorúság fogta el. Hajh, valamely isteni hírnök, talán a sötétség egyik szellemével viaskodva, talán egy alvilági szél rohama alatt, elvesztette egyik szárnyát. Talán olyan meggondolatlan volt, hogy egy este — a szobát eltévesztve — leült ama kegyetlen asszonyok valamelyikének nagyon is illatos ágya közelébe, s kiknek nincsen nagyobb örömük, mint szárnyat szegni az illúzióknak. Sokszor elég hozzá egy női ozirógatás, egy női lehellet, hogy egy-egy szárny leessék.

Bármiként álljon is a dolog, a szegény angyal bizonynyal nagy kinban van most.

Mily megaláztatás s minő szomorúság reá nézve, hogy ama táncostélyeken, mikor azokkal a legszebb tizenegy ezer szűzzel táncoltak, mennyei testvérei gunyolják a szegény ügyetlent, a ki mert sánta, nagyon rosszul tánczol. Sánta? bizonyára. Mintán az angyalok nem testek, hanem tollas lelkek, nem a lábukra, hanem a szárnyukra sántítanak.

E valószínű fájdalom miatt, a királyfit fájdalmas merengés fogta el. Nem bírta elviselni a gondolatot, hogy egy cherubin vagy szerafin sebesült legyen, mint valami gerle.

Es feltette magában, hogy est a fehér, gyémántos, ezüstös, rezgő tárgyat, a melyet talált, visszaadja annak, a ki elvesztette. Ezt a szándékot azonban könnyebb volt megérlelni, mint végrehajtani. Mi módon találja meg az angyalt, ki bánkódik szárnya miatt? A paradicsomi hajlékba nem lehet csak olyan könnyen bejutni. Hirdetni a városok falain, az egész országban, hogy az a cherub, a kinek valami értékes tárgya elveszett, megtalálhatja a királyi palotában, hasztalan kísérlet lett volna. Az angyaloknak nem szokásuk az utozán sétálgatni, mint a szájtató embereknek. Ugy, hogy a fiatal királyfi nagy zavarban volt. Elgondolta, hogy jó lesz talán tanácsot kérni kis jegyesétől, a kit eljagyzott szerelemből szüleinek tudtán kívül. Egy favágónak a leánya volt az erdőben. A szárnynyal a hóna alatt ment őt felkeresni.

Az erdő szélén találta a gunyhóhoz közel, a melyben lakott.

— Oh, édes lelkem, — mondotta neki, — szomorú hírt hozok.

— Ugyan mit? halljuk! — felelte a lányka.

— Egy angyal elvesztette az egyik fehér szárnyát.

A lányka elpirult, de nem látszott meglepettnek. Azt mondta volna az ember, hogy már értesülve van arról a kellemetlen esetről; s mikor a királyfi hozzá tette: „Feltettem magamban, hogy visszaadom neki”, le-sütötte a szemeit s még inkább elpirult.

— Edesem, — folytatta a királyfi, — egyedül te tudod nekem megmondani, mit tegyek, hogy végrehajtsam szándékomat. Te olyan szép és tiszta vagy, hogy az összes mennyei szellemek légyottot adnak egymásnak nappal gondolatidban s éjjel álmaidban. Lehetetlen, hogy őket hallgatva ne hallottál volna róla beszélni, hogy mi történt egyikükkel.

— Hejh, — mondotta a lány; én lehetőleg értesülve vagyok mindenről; épen az én védangyalom az, ki az egyik szárnyát elvesztette.

— Valóban, a te védangyalod? no ez sajátságos véletlen. Mondd nekem, kériek, hogy történt vele ez a szerencsétlenség?

— A te hibádból, biztosítalak róla! Emlékezi arra a sétára, melyet együtt tettünk, a mult este a ozitromfák alatt, hol a csillogók reszkettek, mint arany gyümölcsök?

— Hogyan feleltem volna el? Ez este

feladat várt a nagy mű érdemes, munkás vezetőire. A bonyodalmas ügykezelés, a tömördek reprezentálás, a kiállítás iránt való érdeklődés szüntelen ébrentartása és a még számtalan, aprólékosnak látszó, de együtt tekintélyes munkatömeget képviselő kötelezettség terhelte őket. Hogy a kiállítás adminisztrációja ép oly mintaszerű volt, amely gyönyörű maga a kiállítás, annak ékesen szóló tanubizonyossága ország-világ egyhangú elismerése, amely okozatos összefüggésben van a kiállításnak egyre fokozódott látogatottságával.

Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter nevéhez fűződik a nagy szabású tárlat sikere, melyben az ezredéves Magyarországot önmagunknak s a nagy világnak bemutattuk. De nevet és elismerést vívtak ki maguknak a vezér mellett Vörös László államtitkár és Schmeidt József kiállítási igazgató is, kiknek első sorban köszönhető a bámulatos siker, melyet a kiállítás aratott. E sikernek különben hatályos tényezője volt a magyar államvasutak igazgatósága, és annak élén Ludwig Gyula. E vasut vonalait vitték olcsón s biztosan a nemzet millióit a tárlatra, melynek egyik fő és legérdekesebb látványosságát épen az államvasutak által nagy áldozat-készséggel rendezett kiállítások képezték.

De midőn elismeréssel adózunk a nagy mű közvetlen alkotóinak, nem szabad megfeledkeznünk arról az államférfiről, akinek köszönhetjük, hogy ünnepünk a király és a nemzet közös ünnepe lett. — Báró Bánffy Dezso, Magyarország miniszterelnöke, a nemzet örök háláját érdemelte ki, midőn okos, őszinte, tapintatos közvetítése által egygyé forrasztotta a király és nemzet szívet és ezzel biztosította ünnepünk világraszóló sikerét nemcsak erkölcsi és anyagi, de politikai tekintetben is.

Szapáryék kikoszorúzása. A Szapary-esetről a Budapesti Tudósító ezt írja: Két ellenzéki estilap egy és ugyanazt a mesét adja elő, mely szerint báró Bánffy Dezso miniszterelnök és a pártokivüliek közt hosszabb alkudozások alapján egyesmény jött volna létre szokra a feltételekre nézve, a me-

lyek alatt azok a szabadelvű pártba belépni hajlandók volnának s jelesül gróf Szapáry László nyílt levelét báró Bánffy miniszterelnök előleges tudtával és beleegyezésével, sőt annak óhajtatására írta volna. Mindezekre legilletékesebb forrásból vett értesítés és felhatalmazás alapján csak az a megjegyzésünk, hogy ilyen megállapodás sohasem jött létre, hogy gróf Szapáry László levele és annak tartalma senkit sem lepett meg annyira, mint éppen a kormány elnökök és hogy az említett két ellenzéki estilap gyanúsán egybehangzó hiresztelése nem egyéb képtelen és nevetséges, de czélzatossággal teljes koholmány, melyből egy árva szó sem igaz.

A mandátumok benyújtása. A képviselői megbízólevelekül szolgáló választási jegyzőkönyveket a képviselőház második ülésén fogják benyújtani a megválasztott képviselők. Ez a második ülés közvetlenül az országgyűlésnek trónbeszéddel való ünnepélyes megnyitása után tartatik. A ház alakulásának előkészítésére kitűzött ezen ülésen személyesen kell átadni a megbízóleveleket a korelnök által erre kijelölendő korjegyzőknek; a személyes megjelenésben gátolt képviselő azonban valamelyik kollegája által vagy az elnökhöz intézett levél kíséretében is benyújthatja mandátumát.

A főrendiház elnöke. A legutóbbi időkben különböző kombinációk keringtek a főrendiház kinevezendő új elnökéről, névszerint Szapáry Gyulát emlegették, mint a főrendiház leendő elnökét. Mindezek a hiresztelések — a „Pester Lloyd” közlése szerint — teljesen alaptalanok. Báró Bánffy igen nagy becsét tulajdonít annak, hogy eszentul is Szilávy József koronaőr legyen a főrendiház elnöke. A koronaőr egészsége napról-napra örvedetesen javul, s így remélhető, hogy újra kinevezésének nem lesz akadály.

Az új képviselőház munkaprogramja még nincs megállapítva. Természetesen legelőbb a fölrati bizottság fog megválasztani. A kormány egyidejűleg indennity-javaslatlalt is lép a ház elő és az indennitynek sürgős tárgyalását fogja kérni; ugyanakkor pedig előterjeszti a mult országgyűléshez már benyújtott és a pénzügyi bizottság által már áttanulmányosott budgetet. A fölrati vita menetétől függ már most, vajjon a budget provizorium a fölrati vita megszakításával, vagy pedig egyidejűleg, párhuzamos ülésekben fog-e tárgyalatni?

Uj főispán. Baranya vármegye főispánjává Kardos Kálmán helyett, akit képviselőnek vá-

lasztottak, hir szerint Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter fiát, Fejérváry Imre báró belügyminiszteri titkárt nevezik ki.

Hát csakugyan letegyék a mandátumot?

— Az „Arad és Vidéke” és a hivatalnokok. —

Arad, november 4.

Az „Arad és Vidéke” szerkesztője keddi számunkban megjelent „Tegeyk le a mandátumot” című cikkünkre felelve, azt mondja: értstük meg egymást! Nem nevez ugyan meg bennünket, de azt hisszük nekünk szól, az „Aradi Közlöny”-nek, nem lévén Aradon más kormánypárti lap.

Jó, hát értstük meg egymást, ha lehet.

Mit is mond tehát az „Arad és Vidéke” szerkesztője?

Azt mondja, hogy a Bartha Miklós lapjának az „Ellenzék”-nek csütörtöki cikkke, melyet az „Arad és Vidéke” vasárnapi számában közölt, az ő nézetét is kifejezi azaz:

1. az ellenzéki képviselőknek „eggy indokolt tiltakozás benyújtása után” le kell tenniük a mandátumot.

2. az államihivatanokok „nyomorult existenciák.”

Sietünk kijelenteni, hogy azon a nyelven, amelyen az „Arad és Vidéke” szerkesztője okadatoja, miért fogadja el Ugronék csodatorvosságát s marad azért Kossuth Ferenoz táborában, mi meg nem értjük egymást soha. Mert mi igen is „békében az érvek nemes fegyverével” szoktunk küzdeni meggyőződésünk mellett, de épen azért elvárjuk arról, aki a közvéleményre hatni akar, hogy az igazán az „érvek nemes fegyverével” kapacitáljon.

Ilyen érvek azonban mi semmitéle pártnál sem ismerhetjük el a gyanusitást.

Es az „Arad és Vidéke” szerkesztője gyanusit. Gyanusit Magyarország miniszterelnökétől le az utolsó utkaparóig mindenkit, a ki nem az ellenzékre szavazott. Legjobban az állami hivatalnokokat, a kiktől megtagad minden intelligenciát és erkölcsi érzéket. Mert bár az „Arad és Vidéke” szerkesztője az „Ellenzék” durva kifejezésén, hogy az állami hivatalnokok „nyomorult existenciák”, ugy pró-

engedted meg ajkaimnak legelőször, hogy arozodat érintse; és ez idő óta illatos a szám mintha rózsát ettem volna.

— Igen, ez este egy csókot adtál, de ha nekem jól esett is, kegyetlen volt az angyalnak, a ki követelt a galyak közt, hogy figyelmeztessen és óltalmazzon. Az egyik szárnya elrepült, mialatt ajkad arozomat érte. Es a törvénye az öröknek, kikre az ég fiatal leányokat biz, hogy ők első áldozatai a véteknél, melyet a leányhák elkövetnek.

— Oh, milyen boszantó törvény! Elképzelem, hogy milyen szomorú lehet a te nyomorék angyalod.

— El sem hinnéd, hogy mennyire! Kétségbeesve, szégyenkezve, s nem tudván visszatérni az égbe, ha merne is, vigasztalhatatlan és sir: és én is bankódom, hogy éjjelenként nem tudok rólad álmodni, mert panaszaival nem enged aludnom.

— Minden áron vissza kell tehát adnunk a szárnyát! En nem tudnám megbánni a rosszat, a mit tettem, mindamellett valami módon jóvá szeretném tenni a dolgot.

— Azt hiszem, van egy mód rá, — hebegte a lányka.

— Oh, mi az? mondd hamar!

— Helyre kellene állítani (olyan halkán beszélt, hogy a királyfi alig értette) az állapotot abba a helyzetbe, amelyben a szép csitromligetben tett sétánk előtt volt Védangyalom elvesztette a szárnyát, mert én csókot kaptam tőled; vissza kapná szárnyát bizonyára ha...

— Ha? . . . fejezd be kérlek!

— Ha én visszaadnám a csókot.

Ezeket mondván reszketve, szégyennel az arczán, ugy nézett ki, mint a rózsza és amint a királyfi közeledett hozzá, elragadtatva a mód által, melyet a leánya elképzelt, ez elfutott az ágak közt, melyekről gyémánt és arany csöppecekék szoródtak alá a napfényében.

A királyfi utána futott, utólrerte, kényszerítette, hogy leüljön egy myrtus alatt, mely nagyobb volt a legnagyobb tölgyfánál is: az erdő mély csendjében, a hallgatag fészkek közt, melyek elnémultak, hogy halljanak, terd-re borulva beszélt a leánynak, mint ahogy a templomban szoktak imádkozni.

— Te, a kit szeretek, a kit imádozok, miért futsz tőlem e szó után? Nem adtál-e reményt rá, hogy ajkaidat arczomon érzem? vagy csak még keserűbbé akartad tenni ez által kétségbeesésemet, hogy nem éreztem ajkaidat szeliden arczomra tapadni? Oh mennyire el vannak ragadtatva a virágok, mikor a pillangó reszketve szivja mézőket; a gyönyör reszkettetti meg a kérész által érintett vizet; lehetetlen elképzelni a falevelek örömet, melyeket a galamb megremegtet szárnyaival. De mennyivel boldogabb lennék én mint a virág, melyet a pillangó csókos mint a hab a rezgő kérészek alatt, mint a tollak által simogatott lombok, ha te szád, oh, a te szád érintene rózsza lehelleivel!

A leánya nem felelt, elfordította a fejét, nem akarta látni a mosolygó gyermek-arozot,

a melyre oly szivesen nyomott volna egy hosszú csókot.

A királyfi tovább beszélt szomorúan:

— Te valóban nagyon kegyetlen vagy, miután nem akarsz. Erteném hogy megtagadod tőlem a hasonlíthatatlan örömet, a melyért esengek, ha csak én rólam magamról volna a szó, a kit te nem szeretsz eléggé. De gonosz, nem gondolsz az angyalodra, ki siratja fehér szárnyát? Feleded, hogyha visszaadod nekem a kapott csókot, visszaadod neki szabad röptét a fellegek és paradicsomának csillagai közt? Mennyire szerencsétlen és mennyire sajnálnivaló! A földön vonszolja magát, a helyett, hogy a felhők fölött szállana; hozzá szokván a napban ragyogni, most egészen sűrke a portól!

Láttál valaha félholt gerliczét, a mely vissza akar jutni az ágra, de nem tud? Ehez a mondáshoz hasonlít ő. Oh a szegény? Ha már egyáltalában nem szánakozol én rajtam, légy könyörülettel ő iránta és szándrva magadat, hogy boldoggá tégy, hogy ő is az legyen!

Bizonyára ennek az oknak engedett a habozó leánya. Ugy gondolta, hogy kötelessége parancsolja neki beleegyezni egy ember boldogságába egy angyal boldogságáért; és lassan, ama dolgoknak késlekedésével, a melyek hévvel kívántaknak tudják magukat, közeledtek ajkai a virágzó fiatal arozhoz. Oda tapadtak. Reszketés rázta meg az ágakat. Az angyal repült el két szárnyal vidáman. Csak-hogy a két szárny, melyek előbb fehérek voltak, rózsaszínt öltöttek, mint két csók.

bál enyhíteni, hogy „ezeknek a különben derék embereknek“ (oh mily kegy!) csak az existenciájuk nyomorult, azért magyarázataiban a tényt ismét csak hangosztatja. Ismételtén csak azt mondja, hogy Arad város hivatalnokai, bírái, professorai között nincs egy sem, a ki odáig emelkedett volna az emberi méltóságban, mint pl. az „Arad és Vidéke“ szerkesztője, a ki nem engedi magát senkitől sem befolyásoltatni meggyőződése kitejézésben.

Es ezt bizonyítani sem kell, azt mondja a cikkíró, ezt hinni kell.

Hinnie kell mindenkinek, a ki nem akar maga is nyomorult existenciává fajulni (vagy diplomatikussabbá — a ki nem akarja, hogy az existenciája nyomorulttá váljon) mert az „Arad és Vidéke“ szerkesztője biztos forrásból tudja, hogy titokban ezek a lepiszkolt „különb- ben igen derék emberek“ rajonganak az ellenzékért és a „szívük vérzett“, hogy nem segítheték győzelemre.

Megengedi nekünk az „Arad és Vidéke“ szerkesztője a kérdést, honnan tudja azt olyan biztosan, hogy Arad összes tisztviselői egy- szerűen eladták meggyőződésüket a kenyérért? Igaz-e, a mit a minap maga megirt, hogy az aradi ellenzék belső élete há tákra volt az országgyűlési ellenzéki pártok kuzsa, tartalmatlan és épenséggel nem csábító életének és ezért jelöltjének meg kellett buknia? — Elhiszi-e a cikkíró ugy magában, hogy a lepiszkolt állami hivatalnokok lelket nem elégítheti ki a politikában a külvárosi kocsimáknak frazeológiája és hogy küzdelmes életükben is megmaradt lelküknek annyi ruganyossága, mely- lyel tisztán, igazi becsé szerint ítélnek meg a szabadelvű pártot, mint a munka, az alkotások pártját? Aki magának olyan határozottan meg- kívánja a tiszteletet kifejezett meggyőződés- séért, milyen joggal tagadja azt meg bizonyi- tó okok nélkül egész testületétől? Ott volt-e azokon a gyűléseken, melyeken ezek a „nyo- morult existenciák“ ezek a „rabszolgák“ a szabadelvű eszmék mellett való tüntetés végett mindig nagy számban jelentek meg? So- ha sem volt ott. Nem is láthatta, hogy ennek a hivatalnoki karnak a lelkesedése a liberális haladást szolgáló kormánypárt mellett onnan jött a lelkek belsejéből, melyek bizony egy csöppet sem véreznek a száz szavú és száz ígértű tétlen, aszerte bomló ellenzékért.

Ha az „Arad és Vidéke“ szerkesztője az összes hivatalnokoktól megtagadja az erkölcsi függetlenséget, — melynek pedig nem a véres- száju beszédek, hanem az érzések [és gondola- tok emelkedettsége a kritériuma — hát azt — hiába mondja, hogy nem kell — minden jó islést ember felfogása szerint igen is bizo- nyítani is kell tudni.

A politikai tekintetek legkevésbé jogosí- tanak fel bárkit, hogy a ki nem az ellenzék- hez tartozik vagy legalább is nem közel álló jó pajtás, azt meghurozolja, megosipkedjék, gyanúsításokkal, piszkolódásokkal megdobá- ják. Visszaélés a sajtó szabadsággal, ha elvek- be burkolódzva egyéneket kifiguráz, testülete- ket pellengérré állít a sajtó valamelyik organu- ma csak azért mert az illetők meggyőződésük kifejezésével szigorúan ítélkezték az ellen- zék fölött.

Hogy sárral nem lehet elvek mellett harcolni és hogy ilyen piszkos harcban az elvekkel visszaélő embereknek kell elbukniok, ezt bi- zonyítja a most lefolyt választás.

Ezt mi komolyan állítjuk és hisszük is, valamint azt is hisszük, a mire az „Arad és Vidéke“ szerkesztője tőlünk feleletet vár, hogy a kormánypártnak ezt az óriási több- séget igenis a nyílt és titkos reakció ellen si- keresen megvédett liberális Kossuth-párt sze- rezte.

Hogy miért nem a függetlenségi pártnak, a Kossuth pártjának, melyhez most az „Arad és Vidéke“ szerkesztője is tartozik?

Azért nem, mert az ország gondolkozó elemei többségben vannak, a kiknek épen olyan szent a meggyőződésük, mint Kossuth Ferencznek a magáé, hogy a közjogi harcok helyett a gazdaggá, erőssé tevő munka a szabadelvű eszmékért a kiegyezés alapján ve- zet legbiztosabban állami létünk ozéljához: nemzeti boldogulásunkhoz. Epen azért nagyon neveltséges az „Arad és Vidéke“ szerkesztő- jének ellenvetése, hogy a függetlenségi párt Kossuth Lajossal és Irányival hamarabb volt li- berális mint a szabadelvűpárt. Ez a párt nem most lett liberális, mikor az egyházpolitikai törvényekért sikra szállott, az volt kezdettől fogva és ezeket a reformokat hagyományké- pen örökölte a többi nemes kincsesel Deák Ferencstől. Vagy kételkedik az „Arad és Vidéke“ szerkesztője ennek a liberáliszmusá- ban is?

Hogy Irányi Dániel, a magyar parla- mentnek ez a tiszteletes kegyeletre méltó né- hai alakja, a liberáliszmus e biztosítékaiért sokszor hiába szállott sikra? Az „Arad és Vidéke“ szerkesztője e kérdéssel maga mu- tat rá, milyen neveltséges a kívánsága, — melyet elismerjük teljes joggal vett át a ko- losvári lapból, — hogy az ellenzék mondjon le. Megtalálja benne a feleletet vasárnapi kérdésére, mi az ellenzék teendője? Az, amit Irányiek tet- tek és amit Kossuthék Bartha Miklós és Tisztá Lajos tanácsa ellenére is meg fognak tenni: éber lélekkel, nemes lelkesedéssel hangosztatni a szabadelvű haladás eszméit, előkészíteni se- gíteni azok befogadására és megértésére a lelkeket, hogy midőn a körülmények a fele- lősséggel bíró kormánynak lehetővé teszik a megpróbálkozást a megvalósítására, ez a közvélemény immár jó ítélő bírása lehessen az állami hatalmat gyakorlók szándékainak és erkölcsi nyomásával a tettekben siettesse és erősítse őket.

Es ha az ellenzék, fenkőlt gondolatok- ban és tiszta hazafias érzelmekben gazdag el- lenzék ezt a hivatást jól teljesítette, akkor nem lehetnek sokan az országgyűlésen, akármekkora is a többség — mint az „Arad és Vidéke“ a gyanúsításban megint oly csunya módon ál- talánosít — akik „kötelezve“ vannak „min- dent“ megszavazni. Nagyon jól tudja azt a mi lapársunk mostani szerkesztője, hogy az erős közvélemény hatása iránt mennyire érzé- kenyek az emberek és mennyire nem vonhat- ják ki magukat az alól?

Hogy műkétségbeesésével a két újságíró egyedül áll, arra bizonyíték a Kossuth párt október 9-ikén kibocsátott manifestuma is, a melyben az nagyon mondva:

Jobbnak tartjuk a párt ose- kélyebb számát is összetartá- sal, mint nagyobb táborot szé- husó elemekkel, kellő fegyelm nélkül.

Tehát nem a szám teszi az ellenzékét, hanem a szellem, a melyet szintén másképen jellemes ez a manifestum, mint a melynek lapársunk kifejezést adott. Ugyanabban a Kossuthpárti manifestumban mondatik, hogy nem személyekért személyek ellen, hanem elvekért elvek ellen harcoltunk egyenes úton járva, minden té- továzás nélkül igyekezve érvényre jut- tatni elveinket, bárki volt mellet- tünk és bárki ellenünk; vitáinkban, ki- tartással megvívott kemény harcainkban megtartottuk a magyar tisztesség mértékét stb.

Erre azt kérdeszi tőlünk az „Arad és Vi- déke“ szerkesztője, miért buktatta meg hát a Bánffy-pártja a liberális Kossuth-párt jelöltjeit is?

A kérdésben sértés van a Kossuth-párt ellen, mely az elvek harcát méltán fennen hangosztatja.

Hát Bánffynak tett ez a párt szolgálatot, midőn az egyházpolitikai törvényeket támo- gatta és nem Kossuth Lajos és Irányi Dániel szellemében a hangosztatott szent eszméknek?

Tehát jutalomért, politikai fizetségért lel- kesedett ez a párt is, nemcsak a „nyomorult“ hivatalnokok?

Ha ez igaz lenne, akkor sem volna okos az „Arad és Vidéke“ szerkesztőjétől, hogy el- mondja, de mert nem igaz — bizonyítékul ott van a manifestum — hát kárhózasatos gyanu- sítás ez is a saját vezérei ellen.

Arra a gyanúsításra, melyet az „Arad és Vidéke“ szerkesztője burkoltan ugyan, de ért- hetően csak élen ellentünk kormánypárti újságírók ellen megereszt, kevés a mondani valónk. Igaza van, mi hiven és nem önmeg- tagadással — megengedi a cikkíró a magunk érzéseit illetőleg már csak jobban és me- g b i z h a t ó b b a n értesült forrás vagyunk — szolgáltuk az eddigi kormányokat, mert mind- annyian annak a pártnak a kebeléből kerül- tek ki, melynek törekvéseivel felfogásunk szerint a haza érdekeit legjobban lehet szol- gálni. Es nem vesszük sértésként azt a mondását sem, hogy egy Bánffy után követ- kező kormányt is szolgálnánk tollunkkal. Igen, azt is lelkesedéssel fogjuk szolgálni, ha annak a pártnak a törekvéseit fogja munkacozéul ki- tűzni, melynek sikereit nem két, hanem ezer cikkkel sem lehet letagadni. Már mi o s a k e g y p á r t n a k maradjunk a szolgálatában és nem törődünk a nyílt és burkolt gyanu- sítások utolsó frázisaival. Nem hirdetjük, hogy gondolataink a politikai eseményekről változ- hatlanok és szentek, melyek el nem fogadá- sával mindenki sértést követ el magunk és pártunk ellen, de f e l f o g á s u n k i r á - n y á t nem változtatjuk a ma és a holnap hasznossági szempontja szerint.

Apponyista halottak.

— Jászberényi levél. —

Nemcsak az elevenek, hanem a halottak is lelkesednek Jászberény városában Ap- ponyi Albert grófért; sőt, ha az élők bizalma megfoglyakozott is, a halottak — úgy látszik — rendületlenül kitartanak az ő elvei mellett. Eljönnek a sirjaikból, hogy leadják rája a voksukat és diadalra is viszik lehanyatló zászlóját. Egy jászberényi levél mondja el ezeket, a jászberényi ozifra választás egyéb furosa- gaival egyetemben. Az érdekes levél egyéb- ként így hangzik:

A nemzet grófjának fátuma, hogy két hir- hedt választás képezze politikai pályafutásának határkövét. Mikor 1872-ben a parlamenti arénába lépett a hímes szó jeles gladiatora, a szent-endrei több mint szenzációs választás kemény küszöbén kellett megsebesnie a lábát, és a folytonossági hiányra nem volt egyéb flastrom, minthogy keve- sebbel — csak vagy 60000 forinttal — veszte- getett pártja, mint az ellenfele.

Még első győzelme Jász-Berényben a 48-as Almassy dr. ellen is forgalomba hozta a szava- zatok tőzsdei értékét. Csak később, midőn „hors concours“ nivóra küldötte fel magát, készítette azt a kis albumot, melybe ama első osztályu vas- uti jegyeket rakta el emlékül, melyekről dicső- kedve szokta mondani, hogy azok a jászberényi mandátum egyedüli egyenértékei.

Most azonban a szélcsend után bekövetke- zett a vihar. És minél hosszabb volt ez a csend — oly hosszú, hogy időt adott „a tiszta választás“ szárnyas szóvá bevezetésére — annál nagyobb lett az orkán és a nemzeti gróf pyrhusi- nál is pyrhusibb győzelmet aratott, mert míg a pontuszi király „még egy liy győzelem“ után deklarálta magát elveszettnek, addig Apponyi ezzel a mostani diadallal, ahogy katonáknál mondják: real invalidussá tette magát. Ha a ma- gyar országgyűlés ajtaján a berényi mandátumot

használja belépőjegyül, akkor pajszon és nem pajszsal kerül be a törvényhozásba.

A jássberényi választás kényesített magának a hirhedt választás kronikájában és megörökítette a nevét. P e t h e s Pál ügyvéd, nyugalmazott kir. albiró és választási elnök ur, legközelebb munkát ír „a tiesta választásokról” írásban és képből. Es a tehetséges ur már nem tartotta elegendőnek, hogy csak az élöket erősökölje le, hanem saját speciális spiritizmussal még 16 halottat is előhívott sírjából hogy őket Apponyira szavaani kényszerítse.

S z á s h a r m i n o s h é t szavazati elutasítása és 16 halott lessavastatásával sikerült aztán a nagy gróftól 88 szótöbbséggel megválasztani. A késztető petíció fogja majd azokat a nagyon épületes és különösen tanulságos részleteket felsorolni, melyek a pyrrhusi viaskodásnak esztetikus ékítményét képesik.

Azon epizód, hogy a többi köst egy szavazati joggal sem bíró béres hatszor szavazott le Apponyira másik hat Erdélyi-párti szavazó helyett, midőn azokat két álló óra hosszat a bakassurony tartotta vissza az urnától és midőn végre felérték azon kijelentéssel, hogy már lessavastak (természetesen, mert ama bizonyos béres már lessavazott a nevük alatt) elutasították, méltó arra hogy a nemzeti gróf elretentő példátul vegye fel az ő világhírű essay-jébe, mely „Aesthetika a politikában” hangzatos címet visel.

Arany, vagy ezüst.

— Az amerikai elnökválasztás. —

Arad, november 4.

(K. y.) Csak a század első negyedében állított fel Monroe az Egyesült államok akkori elnöke, a nevére ismeretessé vált Monroedoctrínát, mely azt vallja vezér-elvének: A m e r i k a csak az a m e r i k a i a k n a k! Akkor nagyon büszke, de igazságos elv lehetett, ma már csak ironikusan hangzik, mert nem hogy Amerika függne Európától, de nagyon sok tekintetben mi függünk az új világgrésztől.

Midőn e sorokat írjuk, odaát egy harcos dőlt el, melytől sok millió európaiak sorsa függ s mely eldöntésnek befolyása közvetlen hatással lesz Magyarország gazdaságára is. Szó sincs politikai harozról, sőt a régi republikánus és demokratikus jelszavak sem congruálnak a pártokkal s nem mint más országokban, minden pártnek arnyalata is lép a küzdőre, ott csak két párt van; az a r a n y meg az e z ü s t.

Mint a pogányság két bálványa áll egymással szemközt s nekigyürkőzve készül egyik a másikat porrá zúzni. Képviseli az elsőt M. K i n l e y, az európai iparállamok ezeltti réme és ijesztő mumusa, az ezüstöt képviseli, egy eddig ismeretlen név tulajdonosa: B r y a n. A mi korlátolt eszünk már ugyan hozzászókokott, hogy egy köztársaságban, egy jó családból való, nagy vagyonnal rendelkező s kellő műveltséggel bíró polgár állitassék az állam élére. De csak Amerikában történhetik ez meg, hogy egy szegény journalistta, kit még hónapokkal ezelttt. azon tartományban, hol lakik sem ömérték sokan, ma mintegy nagy és erős párt elnökjelöltje szerepeljen. Bryan támaszai, s Bonanza-herozegek (ezüst bányák birtokosai) s az általános árhanatás által elkészerített farmerek, az amerikai agrár párt.

Ne legyünk ám nagyon büszkék arra, hogy csak mi birunk, egy Németországból importált varázsleveken alapuló agrár párttal, van az Amerikában is, mert nagyon természetes, ha a primitív politikai értelemmel bíró földmives azt látja, hogy évek során át az ő verejtékes munkája alig hoz annyit, hogy megélhessen, nem természetes okokat, hanem bűnbakot keres s felül mindenkinek, ki neki egy-ilyet ad.

Es csodálatos tünemény, a világ kuruzsolók egy és ugyanazon arcanumot ajánlják mindenütt: a bimetalismust; csak hogy minden ország agrárja azt szeretné, hogy termékeit a disagio folytán, mely a bimetalismus után nyomban bekövetkezik, külföldön jól eladta, otthon pedig tartozásait kisebb értékű valutában fizethesse. Az ilyen gyógy mód pedig, ugy látszik, a föld bármely részén, nagy tetszéssel fogadtatik, a beteg, vagy képzett beteg agráriusok által.

Az igazi konservatív, államtentartó politika, nagyon helyesen azt mondja, hogy az állaru egy, bár tekintélyes részéért, nem áldozhatja fel a többi részét, szóval az állam

valódi érdekeit. Minden baj azonban magában hordja korrekuráját. H Bryan győzne és ennek következtében a bimetalismus diadalmaskodna, a magyar gabonának ára olyat esne, hogy esésében száz meg százazrek existenciáját semmisítené meg s a nagyobb agrarismus elnyelné a kisebbiket.

Csak hogy nem fog győzni. Mert dacára a korlátlan amerikai szabadságnak, az államtentartó elemek ott sokkal erősebbek, mint a felbontók s habár jól tudjuk, hogy odaát az önzés annyira elharapódzott s oly cinikususan lép fel, hogy minden választás után, az ellenfél hívei, minden állástól, minden állami javadalomtól megfosztatnak s hogy az állam maga, csak mint bányá tekintetik, melyet az időszaki birtokosa annyira kiaknáz, mennyire csak lehet, mégis csak az győzhet, ki az állam érdekét az önérdékekkel egyesíteni tudja. Ez pedig a Mac Kinley pártja. Mert világos, hogy a bimetalismus rövid időn az Egyesült-Államok magán s államháztartását oly zavarba sodorná, melyből egy félszázad mulva sem szabadulna meg.

Jól tudja, hogy ezen párt sem ideális célokért küzd s eszközeiben annyira nem válogatós, hogy nem átalja bevallani, hogy korteseinek naponta egy millió dollárt bocsájtott rendelkezésére (bizony érdemesebb volna ott választópolgárnak lenni, mint szegény Magyarországon) lélekvásárlás özéjéből s ilyen óriási költséget csak valakinek megtéríteni kell, az egész civilizált világ érdeke azt kívánja, hogy Mac Kinley-párt kerüljön ki győztesen a harozból. A védvám veszedelme eltörpül a nagyobb veszedelem mellett.

Ugyanazon időben, midőn Monroe doctri-náját felállította, utazta be Amerikát egy európai államférfi, ki utazásának politikai tapasztalatát egy könyvben világra bocsátotta, mely munka valóságos politikai bibliának tekintetik s akként idéztetik. — Az államférfi neve: Tocqueville s a könyv címe: La democratie en Amerique. Az éles eszű francia nagyon sötét színben látja az észak-amerikai köztársaságnak jövőjét s azt jósolja, hogy a tulzott demokracia fogja az uralkodót szülni. Eddig a mérsékelt elemek s a fenkölt szellemek vezették sorsát, ez pedig egy néhány kivéveket leszámítva, irigylésre méltó volt. — Ezen harozban az is el fog dűlni, hogy a nagy francia jóslata rövid, vagy csak beláthatlan idők mulva fog beteljesülni. Mi pedig faszült figyelemmel kísérjük a még brutálításában is imponáns túsát s várjuk, hogy ki hát a hatalmasabb bálvány: Az a r a n y vagy az e z ü s t?

Budapest, november 4. (Saj. tud. táv.)

Egy New-Yorkból ma reggel érkezett távirat jelenti, hogy az Egyesült Államok különböző részeiben az elnökválasztásból kifolyólag óriási zavargások törtek ki. B r y a n, az ezüst-párti jelölt hívei revolverlövésekkel kapacitálták azokat, a kik az arany-párt, vagyis Mac K i n l e y mellett tartanak. Mindkét jelöltnek körülbelül egyenlő a kilátása, ami óriási izgalmakat szül. St.-Louisban egy köztársasági választási ügynök rálött egy demokratára s azt halálosan megsebezte. Wilfordban (Alabama) egy titkos társaság tagjai négy négyert megölték.

Budapest, november 4. (Saj. tud. táv.)

New-Yorkból jelentik: A választások eredményét rengeteg izgatottság közt hirdették ki. Az a r a n y - p á r t g y ő z ö t t, a mennyiben Mac Kinleyt 242 szavazattal az Egyesült Államok elnökévé választották meg B r y a n - n a l szemben. — Az arany-párt tomból örömeiben s banketteket rendez fényes diadala megünneplésére.

IDÓJÁRÁS.

Légyomlás: reggel 7 órakor 762.0 milliméter, délután 2 órakor 765.7 milliméter. Hőmérséklet: reggel 7 órakor C° + 7.8, délután 2 órakor C° + 10.4. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor N. 5. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 2 milliméter.

Hét millió örökség.

— A derecske új nábobok. —

Nagy idők óta nem történt már Derecskén oly országgra szóló szenzációs esemény, mint most, mikor néhány odaváló szegényember váratlanul lett milliomos. Az egész közég, de a vidék lakossága is csak erről a nagy eseményről beszél és irigykedve néz mindenki az eddig szegény sorban élő K á m - család tagjaira, a kik közül különösen K á m Márton vasuti kalauz és W é b e r János kerékgyártó neje örökölte most több millió forintot, a nélkül, hogy ily nagy szerencséről valamikor csak álmodni mertek volna.

A nagy feltűnést keltő örökség történetének előzményei következők:

Még 1860-ban vándorolt ki Romániából Magyarországra egy K á m Venczel nevű szegény oláh ember, a kinek hazájában volt egy gazdag fivére. Ezzel azonban összeveszett mikor Romániából eltávozott és nem is váltottak egymással több levelet. Kám Venczel egy magyar katonatiszt szolgája lett, később Derecskén meg is nősült, és meghalt.

Az alatt elfelejtett tátyjának különös szerencse folytán egyszerre gyarapodott a vagyon és mikor ő is meghalt, nagy vagyonát ismeretlen tartózkodású öccsére, Kám Venczelle, vagy ha már meghalt, annak családjára hagyta örökségül.

A vagyon egyre kamatozott és most már hét millió forintot tesz ki. Minthogy pedig az örökséget kezelő román hatóság sehogysem tudta felfedezni a végrendeletben megnevezett rokonokat, a magyar hivatalos lapban, a „Budapesti Közlöny”-ben is köröztette őket, mint hogy tudomásukra jutott, hogy a gazdag Kám fivére Romániából való kivándorlása után Magyarországon telepedett meg.

Igy derült aztán ki, hogy Kám Venczel a szegény tisztiszolga elhunyt szegényen és hogy gyermekei most is Derecskén tartózkodnak. Ezeket azonnal értesítették már a nagy szerencséről és a derecskei Dáriusjelöltek közül Kám Márton vasuti kalauz, Wéber János kerékgyártó neje, valamint a boldog anyafiság többi tagjai már jelentkeztek és igazolták a nagy örökséghez való jussukat.

A család egyik tagja már el is utazott Romániába és az egész rokonság megbizásából megtette a szükséges lépéseket az örökség kiszolgáltatása érdekében. Onnan azt az örvendetes hírt hozta Derecskére, hogy az örökséghez való igényüket megállapították és a hivatalos formások elintézése után megkapja a most még szegény Kám család a körülbelül 7 millió forint értékű örökséget amiből Kám Mártonra és Wéber Jánosra jut a legnagyobb rész.

Derecskén természetesen egyébről sem beszélnek most, mint erről a megyébe való nagy kincséről és kíváncsisággal várják, hogy mit csinál majd a szegénységhez szokott Kám család a milliókkal.

IDÓJOSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 5. —

Száraz. — Éjjeli fagy.

HIREK.

Arad, november 5.

Vonatok indulása		Vonatok érkezése	
ARADRÓL:		ARADRA:	
Budapestre gyv. reg.	8.18	Budapestről svv. reg.	6.05
svv. da.	11.80	svv. du.	8.55
tv. du.	3.56	gyv. este	6.52
svv. este	9.35	Csabáról (péntek) reg.	7.—
Csabára (péntek) da.	12.—	Szolnokról svv.	9.10
Szolnokra vv. reg.	5.10	svv. este	8.47
Tóváros svv. reg.	6.30	Tóváros vv. reg.	6.54
svv. da.	4.30	gyv. reg.	8.08
gyv. este	7.02	tv. da.	10.50
Seborsinra vv. du.	2.30	svv. este	8.55
Temesvárra svv. reg.	6.20	Radnáról tv. du.	8.12
svv. da.	11.25	Temesvárról vv. da.	10.48
vv. du.	5.—	svv. du.	8.44
Szegedre svv. reg.	4.45	svv. este	10.55
svv. da.	3.48	Szegedről svv. da.	8.45
vv. du.	4.10	svv. este	6.42
N.-Halmágyra svv. reg.	6.35	svv. éjjel	10.25
vv. da.	11.55	N.-Halmágyról svv. da.	8.08
svv. du.	4.50	vv. da.	11.05
M.-Hegyesre vv. du.	2.30	svv. este	6.34
		M.-Hegyesről vv. da.	12.50

November 5. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Imre. — Protestáns naptár: Imre. — Görög-keleti naptár (október 24.): Arothas. — A nap kél 6 óra 52 perccor, nyugszik 4 óra 36 perccor. — A hold kél 7 óra 36 perccor, — nyugszik 4 óra 29 perccor.

November 6. Pécskai Lajos hangversenye délután 5 órakor a „Fehér Kereszt”-ben.

November 8. Eibenschütz Ilona szongoraművésznő hangversenye a Krispin-teremben.

November 8. Az aradi koresolyászó egyesület közgyűlése délelőtt 11 órakor (Kasszinó.)

November 11. Aradvárosi közgyűlése délután 4 órakor.

Szabadságharosi emléktárgyak eladásra márcziuma (színhásképző II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kilossy-könyvtár nyitva van aszordán és azombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Hieronymi Aradon.

— Saját tudósítónktól. —

Az aradvárosi szabadelvű párt végrehajtó bizottsága tegnap délután 5 órakor Vég h Aurél kir. tanácsos elnöklete alatt igen látogatott ülést tartott a „Millennium” sörözőben külön termében.

Az ülés tárgyai voltak: az elnök előterjesztése az imént végbement országgyűlési képviselő választásról, a legközelebbi pártközgyűlés napjának és tárgysorozatának megállapítása, a végrehajtó bizottság kiegészítése s ami a legfontosabb: Hieronymi Károlynak, Arad nagynevű országgyűlési képviselőjének ünnepélyes fogadtatása, aki a jövő hét végén körünkbe érkezik.

Hieronymi Károly ugyanis táviratilag tudatta Vég h Auréllal, hogy a jövő csütörtökön, vagy pénteken újból Aradra jön, hogy személyesen is megköszönje a reá néve oly kitüntető mandátumot s minél szélesebb körben megismerkedjék Arad polgárságával. A végrehajtó bizottság lelkes éljenzések közt vette tudomásul illusztris képviselőnk ezen elhatározását s kimondotta, hogy megérkezése alkalmából díszes fogadtatást, másnap este pedig bankettet rendez, amelyre Arad város összes választó polgárait meghívja. Valószínű, hogy Hieronymi péntek este érkezik. Es esetben a bankett szombat lesz. Vég h Aurél a mai nap folyamán Budapestre utazik s ez alkalommal megtudja azt is, hogy képviselőnk a jövő csütörtökön, vagy pénteken jön-e le Aradra.

A banket rendezésével a bizottság a legutóbbi, fényes sikerű banket rendezőit bízta meg, az éln Tedschi Viktorral, kinek már a neve elég garancia arra, hogy az estély sikerét eleve biztosítva lássuk. A banketet előreláthatólag a „Fehér Kereszt”-ben fogják rendezni. Már most oly nagy iránta az érdeklődés pártkülönbség nélkül Arad összes polgárai közt, hogy a rendezőség legkevesebb 3—400 résztvevőre számíthat. A terítékek ára igen csekélyre lesz szabva.

A közgyűlés határnapját folyó hó 8-án, vasárnap délelőtt fél 12 órára a Krispin-terembe tűzte ki a bizottság. Ennek egyik legfontosabb tárgya lesz az elnöki szék betöltése, a mely néhai Boros Béni halála óta üresen van. A közgyűlés tárgysorozatát előkészítő végrehajtó bizottság erre a disszállásra frenetikus éljenzések és szűnni nem akaró tetszésnyilvánítások közt egyhangulag Vég h Aurél kir. tanácsost, a jelenlegi alelnököt jelölte a ki táradhatlan, lelkiismeretes munkásságánál s ügybuzgó energiájánál fogva minden tekintetben ki is érdemelte ezt a kitüntető bizalmat a párt egész összessége részéről. Ot egyhangulag fogják megválasztani. Betöltendő lesz még az alelnöki szék is, amely így turesedésbe jön. A közgyűlésen az elnök előterjesztést fog tenni a képviselőválasztási eredményéről s a szervezeti szabályzatról, majd az esetleges indítványokat intézik el.

Végül zajos éljenzések közt a végrehajtó bizottságba 50 tag irásbeli kérelme folytán egyhangulag megválasztották a nagyválaszt-

mányból a párt két ügybuzgó tagját Bév és z Adolfot és Demkó Géza gyógyszerészt.

— Ülés a vasutnál. Az aradi és osanádi egyesült vasutak igazgatósága vasárnap délelőtt 10 órakor az igazgatósági teremben ülést tart.

— A csatornamű felülvizsgálata. Az aradi csatornamű felülvizsgálata a miniszterium által kiküldött Farkas Kálmán kir. főmérnök tegnap reggel Aradra érkezett. A vizsgálat megejtése iránt tegnap hosszabban tárgyalta Virágh Lajos főmérnökkel, ki a helyszínen bővebb felvilágosításokat nyújtott Farkasnak. A felülvizsgálat több napot fog igénybe venni, melynek eredményét feltüntető jelentéshez mérten fog a tanács a csatornázás üzembe hozatalára vonatkozólag intézkedni.

— Dessewffy püspök betegsége. Megyés főpapunk állapota — mint értesülünk — néhány nap óta jobbra fordult. A püspök már tegnap titkárával kikocsizott s mintán fájdalommal osillapultak. Néhány nap múlva Budapestről Temesvárra utazik hol a papság nagy ovációban fogja részesíteni.

— Az árvaház szabályzata. A belügyminiszter jóváhagyta az aradvárosi árvaház szervezeti és kezelési szabályait valamint azon egyetiséget, melyet a városi és nőegyleti árvaház egyetiséggel a városi és nőegyleti árvaház egyetisége tekintetében kötött.

— A jogügyi bizottság ülése. Arad szab. kir. város jogügyi bizottsága tegnap délelőtt fél 12 órakor ülést tartott Salas Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt, melyen Armaszky János, elhalt lovasrendőr özvégyének ama kérelmét tárgyalta, hogy a férje utáni nyugdíj neki megítéltesse. A bizottság Perger János dr. főügyész véleményezése alapján a nyugdíj kiutalványozását határozta el.

— A közúti vaspálya ügye osim alatt megirtuk tegnap, hogy az ebben hozott közgyűlési határozatot megfelebbeték. A felebező neve ugy nálunk, mint az „Alföld”-ben tévesen jelent meg, a meynyiben a felebbezést Múlek Lajos dr. és Fényes Dezső köztörvényhatósági bizottsági tagok nyújtották be kik közül az utóbbi erre vonatkozó szándékát előzőleg már szóbelileg is bejelentette a mult havi közgyűlésen.

— A gyógyszerterek zárórāja. Az aradi összes gyógyszerterek tulajdonosai egyhangu elhatározással kimondották, hogy november 1-től április 1-ig este fél 9 órakor bezárják a gyógyszertárakat s reggel 7 órakor nyitnak, április 1-től november 1-ig reggel fél 7-től este fél 10-ig lesznek nyitva a patikák. Es a megállapodás már az idén életbe lépett s a gyógyszertárak már most este fél 9 órakor zárva vannak.

— Megőrült kereskedősegéd. Krausz Bernát 45 éves aradi kereskedősegédén már régebben mutatkoztak az elme zavarodottság jelei, de nyugodt osendes viselkedése folytán nem forgott fenn a hatósági beavatkozásnak szükségessége. Utóbbi időben azonban betegsége mind veszélyesebb arányokat öltött, ugyannyira, hogy szabad járás-keleése közveszélyessé vált. Dr. Mandl Vilmos ügyvéd feljelentése alapján a főorvosi hivatal megvizsgálta a beteget s azon a paralysis progressiva tüneteit állapította meg minek folytán átirt a kapitányi hivatalhoz, az illetőnek a árvaházba leendő elhelyezése iránt addig is, még tébolydába, vagy korházba szállítható nem lesz.

— Bilincs a csontvázon. Érdekes leletre bukkantak Gyulán, az ugynevezett „Anfang”-épület udvarán. Jégveremással foglalkozott négy napszamos s már másfél méternyire haladtak az ásással, midőn az egyik mun-

kás ásója beleütöközött valami kemény tárgyba. Utána ásva, kitént, hogy egy teljes emberi csontváz fekszik a földben s különös érdeket ad a csontváznak az, hogy alsó lábszárcsontján decziméter széles két hatalmas összeforrasztott vasbékó van, melyeket három szemből álló erős vaslánc tart össze. Koporsónak, vagy korhadt deszkáinak semmi nyoma körökörül. Az érdekes leletet beszállították a városházára s a békésmegyei muzeumban fogják elhelyezni. A lelet igen régi lehet s valossintűleg barbarkorbeli bilincseivel eltemetettjrabnak földi maradványa, ha ugyan nem egy sötét tragédia bizonyítéka.

— Tűz a környéken. Szentleányfalván október 24-én a délutáni órákban kigyulladt Joánovics János hognár mester portája udvarán felállított takarmány szalmakazal. Habár a község lakossága az első láng felcsapáskor rögtön az oltáshoz fogott, sőt a kevés idő múlva megjelent fakerti lakosság is hatékony részt vett a tűz oltásában, azt elfojtani nem sikerült, míg csak a kazalból egy szál is volt. A helyszíni szemlét október 26-án ejtették meg, de a tűz keletkezési okát megállapítani nem lehetett.

— Egy szerkesztő kalandja. Nagyváradon Csippék Ferencsel, a „Tiszántul” szerkesztőjével, furcsa eset történt. Vasárnap délután szokása szerint lerészegedett s amint imbolygó léptekkel haladt a Körös hídján, elvesztette az egyensúlyt s beleesett a Körösbe. A vízben egyszerre kijósanodott s segítségért kiabált. Egy rendőr kifogta, a rendőrségre vitte, hol asután egészen kijósadnova azt a mesét találta ki, hogy kirabolták s a Körösbe dobták. De ez persze nem igaz. Csippék Ferenc isgága, veszekedő természetű ember volt, akinek éjjeli viselt dolgáról sokat irnak a nagyváradai lapok.

— Állandó kiállítás az iparcsarnokban. Az iparosok és a kiállítás látogatói, akik sajnálkozva néztek a november 3-iki szertartás előérdekkel fognak tudomást venni Daniél Ernő kereskedelmi miniszter legujabb intézkedéséről, melynél fogva az iparos kiállítók a kereskedelmi forgalemnak szánt árúikat és miniatúrákat továbbra is kiállítva hagyhatják. — A kereskedelmi miniszter ugyanis, mint értesülünk elrendelte, hogy a kereskedelmi muzeum 1894-ben ideiglenesen fölöszlacott állandó kiállítást újraszervezze. A nevezett intézet igazgatósága már föl is hívta az érdekelt iparosokat, hogy tárgyaikat hagyják meg a kereskedelmi muzeumban, a mely kisebb keretű, de rendszeres állandóitása lesz az ezredéves orsz. kiállításnak. Es a tárlat egyelőre újból az iparcsarnokban lesz elhelyezve, a hol 1886-ban létesítették, de a kiállítók kzs észlelhető élénk érdeklődés következtében szélesebb keretet fog nyerni, a mi megfog felelni a hazai és külföldi közönség fokozott igényeinek.

— Életmentő kutya. Luos Andrie és felesége petirsi lakosok mult hó 28-án a képviselőválasztás alkalmából Lipán tartózkodtak. Mikor este hazatértek, Andrie nevű 5 éves kis fiukat sehol nem találták. A kétségbeesett szülők tüvé tették az egész falut és annak környékét, de hasztalanni. Már a második nap es éje is közelgett, a nélküti, hogy a gyermek megkerült volna. A házi kutya a gyermek eltűnése óta sájtáságos magaviseletet tanusított, az egész éjszakát a faluhoz közel fekvő erdőben töltötte, nappal pedig több ízben visszaterve a házhoz, egy egy óráig az udvarban vonyított és ismét az erdő felé szaladt. Az igazgató szülők a kutyának ezt a különös viselkedését észrevéve, azt hitték, hogy veszettség tört ki rajta és leaktarták lövetni. De egy szomszéd figyelmestette a szülőket, hogy csak nem-jenek a kutya után, az elvezeti őket gyermekükhez. A kétségbeesett szülők követték a tanácsot és a kutya után az erdőbe mentek. Es az erdő sűrűjében előttük szaladt, a mig egy meglehetősen mély gödör előtt megállott és vonyítani kezdett. A gödörhöz érve, a szülők ott találták gyermeküket eszméletlenül. Haza szállítva, a finoska még meleg testét dörzsölni kezdték és szájába erővel tejet öntöttek, mig egy félóra letelte után a gyermek csakugyan kinyitotta a szemeit. Orvosi gyógykezelés foly-

tán e hó 2-án egészen magához tért, elbeszélte szülőinek, hogy ő eltűnése napján az erdőbe ment gubacsokat szedni. A rendes útról letérve, nem tudott haza menni. Este lett és ő a sötétben sirva szaladgált az erdőben, a míg az éhségtől elgyengülve, összerogyott. Orvosi vélemény szerint a gyermeknek nem lesz semmi baja.

— **Névmagyarosítás.** Fischer Mózes nagyváradi illetőségű, aradi lakosnak a belügyminiszter megengedte, hogy vezetéknévét „Halász“-ra változtassa.

— **Grófné és pinczér.** Érdekes eljegyzésről ad hírt bécsi tudósítónk. Gróf Kinsky Oktávia özvegye, akinek gróf Kinsky Zdenko ellen indított pöre nemrégiben nagy port vert föl s aki férje halála után milliós örökséget kapott, jegyben jár Wurm Vincze urral, a Ronacher-mulató ohambre-separée-beli pinczérével. Az esküvő Bécsben lesz.

— **Restaurált mecsét.** Egerből írja levele: ónk: Még a török időkből maradt Eger városának egy érdekes emléke, a órök mecsét, amelyet az idő már nagyon megviselt, sőt a nyáron a villám is megrongálta. Ez az eset azután arra indította a város közönségét, hogy a miniszteriumtól a mecsét restaurálását sürgette. A sürgetésnek meg van az eredménye, a mecsét teljesen újjáépítve, büszkén néz az ég felé, stilszerű kőkuppallal a tetején, amelyen félhold és kereszt van elhelyezve. A miniszterium még 1889-ben 2000 forintot utalványozott ki a restauráció költségeire, amely 2597 forint 20 krajzárakra szaporodott; ehhez járult még 957 forint 30 krajzár gyűjtés is, amely összeget a vármegye alispánja most utalványozta ki Stehlo Akosnak, a műemlékek országos bizottsága építészének, aki a restaurálást teljesítette.

— **A kiállítás látogatási statisztikája.** A teljes és részletes számítások arról, hogy hányan látogatták a tégnap bezárult kiállítást, már rendelkezésre állanak és a napról-napra való összehasonlítás az 1885. országos kiállítás látogatásainak mérvével mindenesetben nem érdekes nélkül való. Az összes látogatók száma a most lefolyt öt hónap alatt 2,928,948 volt, szemben az 1885-iki kiállítás 1,708,037 látogatójával. Mivel azonban esuttal bérletjegyek is voltak, a látogatók száma meghaladta a három milliót, ami kétségkívül nagy érdeklődésre mutat, főleg ha meggondoljuk, hogy a látogatók legnagyobb része belföldi volt, mert a külföldiek látogatásához fűzött remények quantitative nem váltak be. Idegenek kisebb számban jöttek el kiállításunkra, semmint hitük, de a külföldi látogatók számbeli fogyatékoságát helyre pótolja az egyéniségek kiváló volta. A nálunk járt külföldi irók, tudósok és szakírók személyes tapasztalásai bizonyára nagyban fognak hozzájárulni ahhoz, hogy felülünk világszerte más vélemlény uralkodjék és hogy ne soroljanak minket többé az úgynevezett érdekes országok közé. — Szemben az 1885-iki országos kiállítással, nagy a haladás a látogatás mérvével illetőleg. Bizvást állíthatni, hogy esuttal több mint kétannyi látogatója volt a kiállításnak, mint 1885-ben. A látogatók hónap-kénti megoszlásának az az érdekes eltérés mutatkozik, hogy amíg ez idén a június hónap volt a legjobb — 656,635 látogatóval, addig 1885-ben májusban volt a legtöbb — 833,123 látogató. — A koronázási ünnep előtti vasárnapon, június 7-ikén volt ez idén a kiállításnak a legjobb napja 62,267 látogatóval; 1885-ben 38,170 látogatóval a május hó 24-ikére esett vasárnap volt a legjobb nap.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Lili, színmű.

Péntek: A századvégi leányok, színmű (első ször.)

Szombat: A századvégi leányok, színmű, (másodszer.)

* **Színházi hírek.** A mára hirdettet 3 kis operette a karnagy közbejött betegsége miatt elmarad és helyette színműrekerül Lili Franzina énekes vigjáték a csimészereken In ke y Gizellával. A többi főbb szerepeket Hunyadi, Nyáray, Szendrei és Iványi játsszák. A holnap színműrekerülő „Századvégi leányok”ból a próbák erősen folynak. A darab az egész vigjá-

ték és drámaiszemélyzetet elfoglalja. Jegyek a holnapi előadásra már ma is válthatók.

* **Eibenschütz Ilona vasárnapi hangversenye** elé élénk érdeklődéssel tekint a senkedvelő közönség. Valóban, nem fognak csalódni azok, akik a legjobbkat várják, — mert e bájos megjelenéssel megáldott művész, az egész világon elismerést szerzett a magyar névnek, igaz művészetével. Eibenschütz Ilona Pesten született 1872-ben és szegény szülők gyermeke. Ő is mint annyian nagynevű művészársai közül, már 5 éves korában fogékonyságot mutatott a zene iránt, és játékként már akkor kivívta Liszt érdeklődését és az ő támogatása mellett Pesten ismertté tette nevét. 8 éves korában már Bécsben hangversenyezett nagy sikerrel és Ő Felsőke egyes alapítványából az ottani zenedében nyerte kiképezését. A zenedéből kikerülve a continens minden nagyobb városában hangversenyezett nagy sikerrel és Ő Felsőke egyes alapítványából az ottani zenedében nyerte kiképezését. A zenedéből kikerülve a continens minden nagyobb városában hangversenyezett nagy sikerrel és Ő Felsőke egyes alapítványából az ottani zenedében nyerte kiképezését. A zenedéből kikerülve a continens minden nagyobb városában hangversenyezett nagy sikerrel és Ő Felsőke egyes alapítványából az ottani zenedében nyerte kiképezését. A zenedéből kikerülve a continens minden nagyobb városában hangversenyezett nagy sikerrel és Ő Felsőke egyes alapítványából az ottani zenedében nyerte kiképezését.

* **Sarah Bernhardt ünneplése.** A legkiválóbb francia drámaírók, a kik sikereik nagy részét a világhírű tragikának, Sarah Bernhardt-nak köszönhetik, nagyszabású ünnepséget fognak rendezni, melynek középpontja a birneves művész nő lesz. A napokban bizottságot alakítottak, a mely Victoriou Sardon elnöklété alatt előkészíti az ünnepi programját. Egy matinée fogja megnyitni az ünneplet, a melyen Coppée, Heredia, Catulle Mendés, Théuriet fogják felolvasni ünnepi költeményeiket, s babérok sorát fognak átnyújtani a nagy Sarahnak, az ünnepségek színhelye a Renaissance színház lesz, a hol este Sarah legjobb szerepeiben fogja magát bemutatni. Az ünnepség emlékére bronzból vert, szép dombormű emlékművet vernek a ünnepi albumot adnak ki, melynek kiadásában a művészvilág legelőkelőbb tagjai vesznek részt.

* **Ezernégyezer forint deficit.** Az Országos Színész-Egylet Nagy-Surányban tudvalevőleg menedékhelyet tart fenn, amelynek az a rendeltetése, hogy a magyar színpadon elaggott színészeknek menedékhelyet szolgáltasson. Ennek a menedékháznak számadásával foglalkozott, többek közt, az egyesület választmányának mai ülésén a számadásukból kitént, hogy a híressé vált színész-tuszkulánusz ezernégyezer forint deficittel zárta le múlt évi számadását. Az ülésen hangot adtak annak, hogy ez a deficit első sorban azokból a lukullusi lakomásoktól ered a melyek a nagy-surányi színészmenedékházban nagyon is gyakoriak. A választmány egy nagy része abban a véleményben volt, hogy az egyesületre nézve legelőnyösebb volna, ha az egyesület szabadulni tudna ettől a menedékháztól s olyan indítvány is volt, a mely azt javasolta, hogy minél előbb el kell adni. Végül abban állapodtak meg, hogy kérvényt intéznek a belügyminiszterhez, melyben kérni fogják, hogy a menedékházat kétezer forinttal segítyezze; ha a miniszter ezt a kérést nem teljesítene, rátérnek az indítványra, mely a menedékház eladását javasolja.

* **Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története** című 68-füzetes munkából most jelent meg az 68-ik füzet, a melyben Grócz György az ő megszokott élénk és vonzó modorával a függetlenségi nyilatkozatot beszéli el. Szerzőlőtt érdekes része a füzetnek a nagy-sallói csata leírása is. A szerző beteg-

sége miatti mulasztást a kiadó özég Lampel Róbert (Wodianer F. és fia) azonnal igyekszik pótolni, hogy ezt a füzetet négy ivben adta ki. A füzet egykoru illusztrációi ezek: A pápai honvédelmek domborműve, Sebő huszárezres nyerge, a szolnoki honvédelmek, Gömör Frigyes honvédszázados, honvédfegyvergyár bilincse, a komáromi vár ostroma, Damjanich tábora, táborozó osztrákok. Az osztrák sereg üldözése a nagy-sallói ütközetben.

* **Papanek Dani históriái.** Irta: Rósa Pál. Papanek Daninak, a legvidámabb békéscsabai történetek és különös és mulatságos históriáit, a miket ő maga hol versben, hol pedig prózában írt, könyvbe foglaljuk össze s így bocsátjuk a nagy közönség elé. A „Mátyás Diák”nak ez a nagy népszerűségű és mindenek megköszöntő alakja méltó arra, hogy az ő históriáit megőrökítsük s vidám könyv-alakban nyújtsunk azoknak, a kik a jókedv napfényes útját szeretik. „Papanek Dani históriái” egy egész kötetet tesznek ki s ez a kötet november hó végén jelenik meg, igen csinos kiállításban. Előfizetési ára egy forint, amely összeg a „Mátyás Diák” kiadóhivatalába (Budapest, IV., Sarkantus-utca 3. sz.) küldendő, még pedig november 10-ig, hogy a nyomtatandó példányok számát meg lehessen határozni. A ki hat előfizetőt gyűjt, tiszteletpéldányt kap. A „Mátyás Diák” kiadóhivatala.

TÁVIRATOK.

Ugron nyilatkozatai.

Szentes, november 4. (Saj. tud. táv.) Ugron Gábor, az elbukott pártvezér, ma ideérkezett. A vasutnál nagy tömeg fogadta. Sima Ferencz intézett hozzá üdvözlő beszédet, a ki költői elragadtatásában ezt a csinos nyilatkozatot tette:

— Ha Kossuth Ferencz beteszi ide a lábát kiko r b ácsolom. . .

Ugron kijelentette, hogy nem fogadja el a jelöltetést, nem akarván elragadni másnak a maudátumát. Az országgyűlés az ő szerény nézete szerint egy gyűjtemény, a melyben szelid- és fenévadák vannak, a kik szolgálak különböző egyenráhuban, de egyenlő konvenczióval vannak angaszálva. A bukott pártvezér szerint most két út áll a nemzet előtt: a rabszolgaság, vagy forradalom(?) útja.

Részéről ugyan nem adja fel a küzdelmet s pártvezéreit legközelebb összehívja Budapestre. Pártja, mint politikai párt tovább fog működni mandátumok nélkül is, mert a megbízó levelek nagy része egyenlő ma a kéjhölgyek bárczájával. . .

Gábriel von Ugron elkeseredésében Kossuth Ferencz et orozva maró kutjának nevezte, ki hátulról támadt az ő partjába.

Mindezekből pedig egy tetszik ki, hogy Ugron Gábor ur nagyon is jatekzik dühében a szatmári csufos bukás miatt.

Budapest, november 4. (Saj. tud. táv.) Ugron szentesi beszéde miatt politikal affér támadt. Ugron az esti vonattal a fővárosba érkezve Szentesről a következő táviratot kapta: Olay Lajos megbízásából Kossuth személyét sértő nyilatkozatáért elégtételt kérnek dr. Tassándy Antal és Christian István. Ugron Gábor azon felfogásból indulva ki, hogy Kossuth Ferencz nagykoru s így fegyverforgató és Olay gondnoksága alatt nem áll, a következőleg válaszolt: „Hetvenkedésüket visszautasítom s ha to-lakodnak, kidobatom.” Az afférnek folytatása lesz.

Az abrudbányai mandátum.

Budapest, november 4. (Saj. tud. táv.) György Lukács belügyminiszter tit-

kárnak Abrudbánya választói felajánlot-
ták a mandátumot, ki azt el is fogadta.
Györgyöt L u k á c s László lemondása
után e g y h a n g u l a g fogják a kerü-
let képviselőjévé kikiáltani.

A szarvasi választás.

Szarvas, október 4. (Saj. tud. táv.)
A választó polgárok óriási érdeklődése
mellett folyt le ma az országgyűlési kép-
viselőválasztás a két jelölt, C s á k y Al-
bin gróf volt kultuszminiszter és a Kos-
suth-párthoz tartozó H a v i á r Dániel
eddiggi képviselő között.

Csáky folytonosan többségben volt.
Ot órákor délután kitűzték a szórót. Ek-
kor már csak szórványosan jöttek a sza-
vazók. — Az eredmény az lett, hogy
C s á k y gróf 554, H a v i á r pedig 338
szavazatot kapott s így nagy többséggel
Csáky Albin gróft választották meg.

A lelkesedés óriási. A megválasztott
képviselőnél hölgydeputáció tisztelgett,
melynek élén K o n s t a n t i n o v i t s
Szidónia remek csokrot nyújtott át a
grófnak.

Este a város fényesen ki volt vilá-
gitva, majd fáklyásmenetet rendeztek, a
melyen C s á k y Albin gróf és B e r z e-
v i c z y Albert beszédet intéztek a kö-
zönséghez.

Mária Dorotya főhercegnő esküvője.

Bécs november 4. (Saj. tud. távirata.)
B á n f f y, Perczel, Wlassics és
Erdély miniszterek Fejérváry
miniszterrel együtt ideérkeztek, hogy je-
len legyenek M á r i a D o r o t t y a fő-
hercegnő esküvőjén.

A renunziáció.

Bécs, november 4. (Saj. tud. táv.) A
Hofburg tanácsstermében M á r i a D o-
r o t t y a főhercegnő renunziációja az
eldírt fényes szertartások mellett végbe-
ment. Este Schönbrunnban diszebed volt.

Egy püspök halála.

Dublin, nov. 4. (Saj. tud. távirata.)
Dr. W y n n e Kilabvei protestáns püspök-
öt ma itteni lakóházától néhány lépés-
nyire halva találták. A püspök orvost
akart hívni súlyosan megbetegedett fele-
ségéhez és utközben meghalt. Röviddel
ezután felesége is meghalt.

Török dolgok.

Konstantinápoly, november 4. (Saj. tud.
táv.) A mult évi zavargások alkalmával
halálra ítélték közül huszonkilencnek
m e g k e g y e l m e z t e k s ezeket élet-
fogytiglani börtönre ítélték.

A hivatalos hirdmény szerint az ösz-
ses kerületekben előkelőségekből alakult
bizottságok öt, tiz, harmincz, negyven,
ötven és száz liráról szóló jegyeket
bocsátanak ki a hadfelszerelési czikke-
ben észlelt hiányok fedezésére.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

**Az aradi ipar- és népbank forgalmi kimutatása
1896. évi okt. haváról.**

Takarékpénztári betételek:

Betét-maradvány mult hó végéről	frt 1.781.097.17
Folyó hóvani betét	frt 260.941.51
Osszesen	frt 2.042.038.68
Visszafizetett betét folyó hóban	frt 268.535.61
Betét-maradvány folyó hó végével	frt 1.773.503.07

Váltó-tárca:

Alladék mult hó végével	frt 1.183.602.17
Leszámitoltatott folyó hóban	frt 688.581.91
Osszesen	frt 1.852.184.08

Beváltatott és forgattatott	frt 679.280.13
Marad tárcza-álladék folyó hó végével	frt 1,172,853.95

Aradi hitelügylet:

Alladék mult hó végével	frt 229,536.72
Folyó hóban adott kölcsönök	frt 5920.—
Osszesen	frt 235,456.72
Törlesztetett folyó hóban	frt 2362.—
Alladék folyó hó végével	frt 283,094.72

Előlegek kifizetése:

Alladék mult hó végével	frt 908,901.61
Folyó hóban új előleg adatott	frt 29,872.49
Osszesen	frt 938,574.10
Ebből visszafizetett folyó hóban	frt 46,619.18
Alladék folyó hó végével	frt 891,954.92

Jelzálogkölcsönök:

Alladék mult hó végével	frt 828,242.18
Új előleg folyó hóban	frt 7476.—
Osszesen	frt 335,718.18
Visszafizetett folyó hóban	frt 7140.—
Alladék folyó hó végével	frt 328,578.18

Pénztár:

Maradvány mult hó végével	frt 128,710.55
Bevétel folyó hóban	frt 2,015,701.25
Osszesen	frt 2,144,411.80
Kiadás folyó hóban	frt 2,046,608.88
Pénztármaradvány folyó hó végével	frt 97,802.92

Arad, 1896. okt. 31.

Az igazgatóság.

**Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi kimuta-
tása 1896. okt. haváról.**

Betételek.

Alladék a mult hó végén	4,640,829.57
Betételek a folyó hóban	254,654.76
Visszafiz. betétek f. hóban	4,895,484.39
Alladék a folyó hó végén	812,320.67
	4,583,168.66

Leszámitolás.

Tárcaállomány m. hó vég.	2,856,828.43
Leszámitoltatott f. hóban	607,630.47
Bejárt folyó hóban	668,979.68
Tárcaálladék f. hó végén	2,294,979.22

Előlegelési kifizetésekre.

Raktárállomány m. hó vég.	2,199,768.07
Előlegestett folyó hóban	508,185.34
Beváltatott folyó hóban	515,908.62
Raktárálladék f. hó végén	2,191,994.79

Jelzálogos kölcsönök.

Alladék mult hó végén	864,138.50
Új kölcsönök folyó hóban	17,550.—
Törlesztetett folyó hóban	18,387.—
Alladék folyó hó végén	863,301.50

Amortisationalis zálogleves kölcsönök.

Alladék a mult hó végén	872,993.78
Előlegestett folyó hóban	12,000.—
Törlesztetett folyó hóban	5,407.06
Alladék folyó hó végén	879,586.72

Záloglevelek.

Alladék a mult hó végén	777,600.—
Kibocsátott folyó hóban	—
Kiszorítottatott és beváltatott mult hóban	—
Alladék folyó hó végén	777,600.—

Pénztárforgalom.

Pénztárkészlet m. hó vég.	61,094.74
Bevételek folyó hóban	1,781,875.99
Kiadások folyó hóban	1,842,970.78
Pénztármaradványf. hó vég.	1,767,485.03
	75,535.70

Kelt Aradon, 1896. okt. 31-én.

Az igazgatóság.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

— November 8. —

Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (sulyban) — krig. Fialat ushéz (paronként 320 kilo-
grommon felüli sulyban) 54—56 krig. Fialat kösép (pá-
ronként 251—320 kilogramm sulyban) — krig. Fialat
könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő sulyban) —
— krig. (pár aként 400 kilogrammon felüli sulyban) —
— krig. Öreg kösép (paronként 300—400 kilogramm
sulyban) — krig. Kösép (paronként 220—220 kilo-
gramm sulyban) — krig. Könnyű (paronként 220 ki-
logrammig terjedő sulyban) — krig. II. Magyar se-
dett: Nehez (paronként 220 kilogrammig terjedő sulyban)
— krig. Sertés-létszám: 1896. évi november hó 1-én
volt készlet 6190 darab, 1896. évi november hó 2-án fel-
hajtattott 522 darab, 1896. évi november hó 2-án elszál-
lítottatott 529 darab, 1896. évi november hó 8-án maradt
készletben 6188 darab. — A hízott sertés üzletirányzata:
Változatlan.

Budapesti gabnabóza.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 4. é. u. 5 óra.

Buza bányági új	7.05— 8.05
Buza tiszavidéki	7.80— 8.15
Buza pestvidéki	7.75— 8.10
Buza fejérmeg. új	7.75— 8.10
Buza bácskai	7.20— 8.15
Rozs új, elsőrendű	6.70— 6.75
Rozs új, másodrendű	6.60— 6.65
Arpa tiszavidéki	4.— 4.50
Arpa égetni való	5.10— 5.90
Arpa sörfőzdei	6.50— 8.—

Zab	5.60— 6.05
Tengeri bányási	4.35— 4.30
Tengeri másnemű	4.15— 4.20
Káposzta-repoze bányási	11.25— 11.75
Köles	5.25— 5.30
Buza márczius—április	—
Buza szeptember—október	7.97— 7.99
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	6.85— 6.87
Zab márczius—június	4.15— 4.17
Tengeri július—augustus	—
Tengeri októberre	—
Zab márczius—április	5.93— 5.98
Zab szeptember—október	—
Káposzta-repoze augustus—szeptember	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. november 4.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀	121.50
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀	99.—
Magyar arany 4 ¹ / ₂ ‰	122.—
Magyar ezüst 4 ¹ / ₂ ‰	101.—
Magyar keleti vasut 1876.	130.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.10
Magyar italmigváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj-sorsjegy kölcsön	155.75
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	137.—
Osztrák papírjárdék	101.—
Osztrák járadék ezüst	101.—
Osztrák járadék arany	121.75
Koronajárdék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	144.—
Osztrák-magyar bankrészevény	935.—
Magyar hitelbank részvény	404.75
Osztrák hitelbank részvény	369.—
Osztrák-magyar államvasut	36.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	9.52
Némei birodalmi márka	58.70

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Mama (Arad) Elnöksébsől történt. Most már
igasan gondunk lesz rá, hogy b. felzólalása a
legsigorubbán érvényesüljön.

Aradvárosi színház.

Bérlet 34. szám. Bérlet 34. szám.

Csütörtökön, 1896. évi november 5-én

IIII

Énekes színmű 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Mil-
laud. Fordították: Fáy J. Béla és Erva Lajos. Zenéjét
szerző: Hervé.

S Z E M É L Y E K:

Antoniu . . . Hunyadi J.	Bouzincourt . Csatar Gy.
De la Grange Szendrei M.	Bouzincourt Láng Etel.
Hypotheas . Nyáray A.	Antonine . . . Inkei G.
Bompan . . . Báos K.	Viktorine . . . Hunyadiné.
René . . . Iványi A.	Vieubois . . . Rónai Rósal.

Kezdeté 7 órákor.

KIS LOTTO.

Brünni:

37, 9, 36, 33, 46.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

NYILTTÉR.*

**Szálló megnyitás
ARADON.**

**A „Központi-Szálló”
az Andrássy-uton
október hó elején
megnyilt.**

*Elsőrendű szálloda. Villanyvilágítás.
Fürdő. Étterem. Kávéház.*

„Központi-Szálló” szövetkezet:

Zemplényi, igazgató.

Aradi első takarékpénztár.

Van szerencsénk t. üzletfeleinket és a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint

hivatali helyiségeinket

a mai napon

Atzél Péter-utca 1. sz. a. házukba

I. emelet

(a színházzal szemben)

helyeztük át.

Arad, 1896. november 1-én.

Az aradi első takarékpénztár

igazgatósága.

1489

HIRDETÉS.

Tisztelettel jelentjük, hogy a t. közönség nagyobb kényelmére

Gebhart J. és Fia

Andrássy-téri üzletében

városi raktárt rendeztünk be,

a hol minden a légszeszvilágításhoz szükséges tárgy, mint lámpák, csillárok sat. készletben vannak, esetleg megrendelhetők.

Légszeszberendezés iránti megrendelések közvetlenül ezen városi raktárunkhoz intézhetők, mely költségvetéssel is szolgál s a t. közönség igényeit a legnagyobb előzékenységgel fogja kielégíteni.

Különösen figyelembe ajánljuk legujabb szerkezetű

légszesz főző és sütő készleteinket

melyek kevés fogyasztás mellett kitűnően működnek,

1605

olcsók, kényelmesek és tiszták

s melyek városi raktárunkban éppen úgy mint a légszeszgyárban

működésben is láthatók.

Az aradi légszeszvilágítási vállalat.

Ez évben érettségit tett

fiatal ember,

1604

ki a jegyzői irodában

már négy hónapja foglalatoskodik és

beszél románul is,

jegyzői irodában óhajt

alkalmazást nyerni.

Bővebb felvilágosítást nyújt „Somoskészi”-i községi jegyző ur.

Több ügyes

RÉZMŰVES

szeszgyári és csővezetéki

munkákra

azonnali belépésre

állandó alkalmazást

nyernek.

Bővebbet Fabritius Testvérek Nagy-Szeben.

1497

Legolcsóbb s legjobb fűtőanyag,

PIRSZÉN

árusítja az aradi légszeszgyár.

100 kgr.-ként:

kicsinyben	2	frt	} a gyárban
500 kgr.-nyi vételnél	1	„ 80 kr.	
5000	1	„ 80	} házhoz vagy az aradi vasut-állomásra szállítva.
10000	1	„ 70	

készpénz fizetés mellett.

A kályháknak pirszénfűtésre való, esetleg szükséges belső átalakítását csekély költségen eszközöljük.

1606

Az igazgatóság.